

Seat No.

**M.A. (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: October/November-2022
History (Optional) Paper-IV**

HISO22: Making of 19th Century Maharashtra

Day and Date: Wednesday, 14/12/2022

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 During the Maratha period, the chief officer of the peth was called as ----
A) Bidwai B) Kotwal C) Shete D) Mahajan
- 2 The accounts of the Economics transaction of a peth (market place) was kept by the-----
A) Shete B) Mahajan C) Bidwai D) Chaugula
- 3 .-----is the author of the book 'Social Reformers of Maharashtra'.
A) Walimbe W.S B) Phadke Y.D. C) Kadam M.N D) Ghodake H.M.
- 4 In Rayatwari system, the amount of land revenue was changed after ----year.
A) 5 to 10 B) 10 to 15 C) 15 to 20 D) 20 to 30
- 5 -----was appointed as Governor of Bombay presidency in 1818.
A) Elphinstone B) Lord Dalhousie C) Grant Duff D) Warren Hastings
- 6 Christian Missionaries came in India as per the Act of -----
A) 1812 B) 1813 C) 1814 D) 1817
- 7 The chief American Marathi Mission centre was at -----
A) Satara B) Nashik C) Aurangabad D) Ahamadnagar
- 8 .-----established 'Arya Mahila Samaj'.
A) Ramabai Ranade B) Pandita Ramabai C) Kashibai Kanitakar D) Tarabai Shinde
- 9 .----- was established the 'Anarya dosh parihar mandali' sanstha.
A) Gopalbaba Valangkar B) Mahatma Phule C) Kisan Bhagoji Bansode D) Dr. Anne
- 10 Rajarshi Shahu chhatrapati made-----education compulsory in 1917 A.D.
A) Primary B) Higher C) Medical D) Technical

- 11 .-----movement was abandoned due to Chaurichaura incident.
A) Non-co-operation B) Civil Disobedience C) Quit India D) Home Rule
- 12 Mahatma Gandhi's first experiment of 'Satyagraha' in India began at----
A) Kheda B) Ahmedabad C) Bardoli D) Champaran
- 13 Nana Patil founded parallel Government in-----district.
A) Mumbai B) Solapur C) Pune D) Satara
- 14 The slogan 'Do or Die' is given by-----
A) V.D.Savarkar B) Netaji Subhaschandra Bos C) Javalhar Neharu D) Mahatma Gandhi
- 15 Pune pact took place between Dr.Babasaheb Ambedkar and -----
A) Sardar Vallbhbhai Patel B) Netaji Subhaschandra Bose C) Jawalharlala Nehru D) Mahatma Gandhi

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Cotton Industry
- 2 Internal Trade
- 3 Maharshi Dondo Keshav Karve
- 4 The Civil Disobedience Movement in Maharashtra

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the condition of industry in the beginning of 19th century Maharashtra.
- 2 Review the work of Christian Missionaries
- 3 Examine the solapur uprising in the civil disobedience movement.
- 4 Review the Quit India Movement in Maharashtra.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the important features of the Ryotwari system.
- 2 Evaluate the non-cooperation movement.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 मराठा काळात पेठेच्या प्रमुख अधिकाऱ्यास -----म्हटले जाई.
अ) बिडवई ब) कोतवाल क) शेठे ड) महाजन

- 2 पेठेचे आर्थिक व्यवहाराचे हिशेब ठेवण्याचे काम-----हा अधिकारी करीत असे.
अ) शेटे ब) महाजन क) बिडवई ड) चौगुल
- 3 -----हे 'सोशल रिफॉर्मर ऑफ महाराष्ट्र' या पुस्तकाचे लेखक आहेत.
अ) वाळिंबे वा.श. ब) फडके वाय.डी क) कदम एम.एन ड) घोडके एच.एम
- 4 रयतवारीमध्ये जमीन महसुलाच्या रक्कमेत -----वर्षानी बदल केला जात असे.
अ) ५ ते १० ब) १० ते १५ क) १५ ते २० ड) २० ते ३०
- 5 सन १८१८ मध्ये मुंबई प्रांताचे गव्हर्नर म्हणून-----यांना नियुक्त केले.
अ) एल्फिन्स्टन ब) लॉर्ड डलहौसी क) ग्रॅंट डप ड) वॉरन हेस्टिंग्ज
- 6 ख्रिश्चन मिशनरी सन -----च्या सनदी कायद्याने भारतात आले.
अ) १८१२ ब) १८१३ क) १८१४ ड) १८१७
- 7 अमेरिकन मराठी मिशनचे प्रमुख केंद्र -----या ठिकाणी होते.
अ) सातारा ब) नाशिक क) औरंगाबाद ड) अहमदनगर
- 8 -----यांनी आर्य महिला समाजाची स्थापना केली.
अ) रमाबाई रानडे ब) पंडिता रमाबाई क) काशीबाई कानिटकर ड) ताराबाई शिंदे
- 9 -----यांनी 'अनार्य दोष परिहार मंडळी' या संस्थेची स्थापना केली.
अ) गोपालबाबा वलंगकर ब) महात्मा फुले क) किसन भागोजी बनसोडे ड) डॉ.अणे
- 10 राजर्षी शाहू छत्रपतींनी १९१७ पासून -----शिक्षण सक्तीचे केले.
अ) प्राथमिक ब) उच्च क) वैद्यकीय ड) तांत्रिक
- 11 चौरीचौरा घटनेमुळे -----ही चळवळ थांबविली गेली.
अ) असहकार ब) सविनय कायदेभंग क) छोडो भारत ड) होमरूल
- 12 महात्मा गांधींचा भारतातील सत्याग्रहाचा पहिला प्रयोग येथे सुरु झाला-----
अ) खेडा ब) अहमदाबाद क) बार्डोली ड) चंपारण्य
- 13 नाना पाटील यांनी -----जिल्ह्यात प्रतिसरकार स्थापन केले.
अ) मुंबई ब) सोलापूर क) पुणे ड) सातारा
- 14 'करेंगे या मरेंगे' हा नारा -----यांनी दिला.
अ) वि.दा.सावरकर ब) नेताजी सुभाषचंद्र बोस क) जवाहरलाल नेहरू ड) महात्मा गांधी
- 15 पुणे करार डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर आणि -----यांच्यात झाला.
अ) सरदार वल्लभभाई पटेल ब) नेताजी सुभाषचंद्र बोस क) जवाहरलाल नेहरू ड) महात्मा गांधी

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

- 1 कापड उद्योग
- 2 अंतर्गत व्यापार
- 3 महर्षी धोंडो केशव कर्वे

4 महाराष्ट्रातील सविनय कायदेभंग चळवळ

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 एकोणिसाव्या शतकाच्या सुरुवातीचे महाराष्ट्रातील उद्योग -धंद्यांची माहिती द्या.
- 2 खिश्न मिशन-यांच्या कार्याचा आढावा घ्या.
- 3 सविनय कायदेभंग चळवळीमधील सोलापूर उठावाचे परीक्षण करा
- 4 महाराष्ट्रातील चलेजाव चळवळीचा आढावा घ्या.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 रयतवारी पध्दतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 2 असहकार चळवळीचे मूल्यमापन करा.

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct./Nov.-2022

History (Optional) Paper-IV

HISO22: Making of 19th Century Maharashtra

Day and Date: Wednesday, 14/12/2022

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 मराठा काळात पेठेच्या प्रमुख अधिकाऱ्यास -----म्हटले जाई.

अ) बिडवई ब) कोतवाल क) शेते ड) महाजन

Option 3

2 पेठेचे आर्थिक व्यवहाराचे हिशेब ठेवण्याचे काम-----हा अधिकारी करीत असे.

अ) शेते ब) महाजन क) बिडवई ड) चौगुल

Option 2

3 -----हे 'सोशल रिफॉर्मर ऑफ महाराष्ट्र' या पुस्तकाचे लेखक आहेत.

अ) वाळिंबे वा.श. ब) फडके वाय.डी क) कदम एम.एन ड) घोडके एच.एम

Option 2

4 रयतवारीमध्ये जमीन महसुलाच्या रक्कमेत -----वर्षानी बदल केला जात असे.

अ) ५ ते १० ब) १० ते १५ क) १५ ते २० ड) २० ते ३०

Option 4

5 सन १८१८ मध्ये मुंबई प्रांताचे गव्हर्नर म्हणून-----यांना नियुक्त केले.

अ) एल्फिन्स्टन ब) लॉर्ड डलहौसी क) ग्रँट डप ड) वॉरन हेस्टिंग्ज

Option 1

6 ख्रिश्चन मिशनरी सन -----च्या सनदी कायद्याने भारतात आले.

अ) १८१२ ब) १८१३ क) १८१४ ड) १८१७

Option 2

7 अमेरिकन मराठी मिशनचे प्रमुख केंद्र -----या ठिकाणी होते.

अ) सातारा ब) नाशिक क) औरंगाबाद ड) अहमदनगर

Option 4

8 -----यांनी आर्य महिला समाजाची स्थापना केली.

अ) रमाबाई रानडे ब) पंडिता रमाबाई क) काशीबाई कानिटकर ड) ताराबाई शिंदे

Option 2

9 -----यांनी 'अनार्य दोष परिहार मंडळी' या संस्थेची स्थापना केली.

अ) गोपालबाबा वलंगकर ब) महात्मा फुले क) किसन भागोजी बनसोडे ड) डॉ. अणे

Option 1

10 राजर्षी शाहू छत्रपतींनी १९१७ पासून -----शिक्षण सक्तीचे केले.

अ) प्राथमिक ब) उच्च क) वैद्यकीय ड) तांत्रिक

Option 1

11 चौरीचौरा घटनेमुळे -----ही चळवळ थांबविली गेली.

अ) असहकार ब) सविनय कायदेभंग क) छोडो भारत ड) होमरूल

Option 1

12 महात्मा गांधींचा भारतातील सत्याग्रहाचा पहिला प्रयोग येथे सुरु झाला-----

अ) खेडा ब) अहमदाबाद क) बार्डोली ड) चंपारण्य

Option 4

13 नाना पाटील यांनी -----जिल्ह्यात प्रतिसरकार स्थापन केले.

अ) मुंबई ब) सोलापूर क) पुणे ड) सातारा

Option 4

14 'करेंगे या मरेंगे' हा नारा -----यांनी दिला.

अ) वि.दा.सावरकर ब) नेताजी सुभाषचंद्र बोस क) जवाहरलाल नेहरू ड) महात्मा गांधी

Option 4

15 पुणे करार डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर आणि -----यांच्यात झाला.

अ) सरदार वल्लभभाई पटेल ब) नेताजी सुभाषचंद्र बोस क) जवाहरलाल नेहरू ड) महात्मा गांधी

Option 4

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

1 कापड उद्योग

Ans:

2 अंतर्गत व्यापार

Ans:

3 महर्षी धोंडो केशव कर्वे

Ans:

4 महाराष्ट्रातील सविनय कायदेभंग चळवळ

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 एकोणिसाव्या शतकाच्या सुरुवातीचे महाराष्ट्रातील उद्योग -धंद्यांची माहिती द्या.

Ans:

2 ख्रिश्चन मिशन-यांच्या कार्याचा आढावा घ्या.

Ans:

3 सविनय कायदेभंग चळवळीमधील सोलापूर उठावाचे परीक्षण करा

Ans:

4 महाराष्ट्रातील चलेजाव चळवळीचा आढावा घ्या.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 रयतवारी पध्दतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Ans:

2 असहकार चळवळीचे मूल्यमापन करा.

Ans:
